

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2675/2017
29.11.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Мирко Ђукић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Љубица Филиповић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 245/17 од 10.05.2017. године, у седници одржаној 29.11.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 245/17 од 10.05.2017. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сремској Митровици П2 215/16 од 06.01.2017. године, ставом првим изреке, одређена је тужиља АА, мајка да самостално врши родитељско право над малолетном децом ВВ, рођеним ... године и ГГ, рођеном ... године, те да ће место пребивалишта малолетне деце бити адреса пребивалишта њихове мајке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени као отац да на име свог доприноса за издржавање малолетне деце плаћа месечно по 15% од зараде на начин ближе описан у том делу изреке, почев од дана правноснажности пресуде па убудуће док за то буду постојали законски услови или се одлука суда не измени. Ставом трећим изреке, захтев тужиље да се обавезе тужени да доприноси издржавању малолетне деце од 01.05.2015. године до правноснажности ове пресуде је одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, уређен је лични контакт туженог и малолетне деце на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом петим и шестим изреке, одлучено је о трошковима поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 245/17 од 10.05.2017. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена, а делимично одбијена и првостепена пресуда преиначена у делу одлуке о трошковима, тако што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове, док је у преосталом побијаном усвајајућем делу одлуке о вршењу родитељског права (ставови један, два и четири изреке) пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак 30.09.2006. године у коме је рођено двоје малолетне деце ВВ ... године и ГГ ... године. Брачни односи странака поремећени су задњих пет година. У октобру 2015. године тужени је имао саобраћајну незгоду услед чега је ..., а опоравак је трајао више месеци. По отпусту из болнице, за време трајања кућног лечења тужени је кривио тужиљу за саобраћајну несрећу што су чинили и његови родитељи. Пошто тужиља више није могла да трпи сталне критике упућене од тужиоца и његових родитеља напустила је брачну заједницу. Када се вратила по децу, мајка туженог је одбила да их преда. О томе је тужиља обавестила ПУ

Тужиља је завршила ... школу, запослена је у ... у ... и остварује месечну зараду од 35.000,00 динара. Живи у родитељској кући са родитељима и братом. Кућа је петособна, комфорна и опремљена потребним намештајем. Породица обрађује 10 хектара земље у њиховом власништву. Тужени је завршио средњу ... школу и Факултет Запослен је у Код туженог није присутан испад у оквиру било које психичке функције. По фактичком престанку заједнице живи са децом и родитељима у родитељској кући. Месечно зарађује 55.000,00 динара. Кућа је величине петособног комфорног стана опремљена потребним намештајем. Деца имају своју собу. Породица обрађује 24 јутра земље у власништву.

Малолетни ВВ похађа четврти, а малолетна ГГ други разред основне школе. Физички су добро развијени са просечним интелектуалним способностима без уочених симптома поремећаја развоја. Комуникативни су и весели, везани за оба родитеља и за чланове њихових ширих породица, имају позитивну слику о оба родитеља. Укупне потребе малолетне деце на месечном нивоу износе по 10.000,00 динара.

Центар за социјални рад "ДД" ... у свом стручном мишљењу изјаснио се да је тужени показао озбиљне пропусте у вршењу родитељског права од када деца живе са њим и да нема позитиван став према личном контакту малолетне деце са мајком и стално га омета. Месец дана од престанка заједнице, мајци није дозвољавао да виђа децу и тек је после укључивања Центра за социјални рад контакт поново успостављен и одвијао се до летњег распуста. Током овог периода покушавао је да ускрати контакт наводећи да деца имају обавезе. С обзиром на то да није дозволио да деца део школског распуста проведу код мајке, суд је привременом мером од 13.07.2015. године регулисао контакте који су се одвијали неометано до октобра 2016. године од када мал. ВВ почиње да говори да неће да иде код мајке. Тужени почиње да ускраћује контакте наводећи да деца неће да иду, да је немоћан да их натера да то учине и не жели да их тера из куће. У Центру су тужиљи дате инструкције како да оствари своје право преко кривичног поступка и извршен је притисак на оца преко адвоката упозорењем да је

ускраћивање одржавања личних контаката са мајком елемент за лишење родитељског права, као и да ће према њему бити одређене мере корективног надзора и у вршењу родитељског права. После тога су лични контакти деце и мајке поново успостављени. Тужени има потребу да за време боравка деце код мајке има сталну контролу над децом. Малолетног ВВ више пута зове телефоном, тражи да се удаљи од осталих укућана, како би са њим на миру разговарао, пролази колима кроз улицу, тражи од деце да их види, што све има за циљ да се деца не опусте током боравка код мајке. Тужени врши и емоционални притисак на децу. Код деце су уочени знаци утицаја очевих ставова и поступака на начин како деца перципирају актуелну ситуацију. Деци од стране оца је дат задатак и јасна упутства о томе шта треба да кажу органу старатељства и оба детета су озбиљно схватили своју улогу. Наметнуто им је у негативном контексту да причају о мајци и начину на којима она брине о њима. Деца су се у разговору изјаснила да желе да живе код оца, што је последица утицаја родитеља са којим живе и жеља деце да му удовоље и испуне његова очекивања. Време проведено код мајке не представља напор. Код туженог постоје неспособности да препозна потребе деце и негира свој утицај на децу што указује на непостојање капацитета за промену, па би поверавањем деце оцу и лични контакти деце и мајке били под знаком питања и временом би дошло до њиховог отуђења. Више пута у Центру за социјални рад, тужени је саопштио да уколико му се деца не повере, он их више неће виђати што је поигравање са сепарацијом и са сигурношћу се може тврдити да су деца оцу средство, а не циљ родитељства. Тужила жели да јој се деца повере и изражава спремност да учини све што је потребно да би деца живела код ње. Показује већи степен емпатије од оца, одлично препознаје ситуацију у којој се деца налазе, зна да им је тешко, не замера им што су груби према њој и одбијају да одлазе код ње. С обзиром на све наведено, а пре свега на узраст деце и процену подобности родитеља Центар за социјални рад је дао мишљење да се малолетна деца повере мајци која неће оптерећивати њихов индивидуални развој за разлику од оца где се не може са сигурношћу предвидети до чега би могао да доведе његов негативан утицај. Центар је и предложио модел виђања који је нижестепеним пресудама одређен као најадекватнији и најсврхисходнији.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су тужили доделили самостално вршење родитељског права, а туженог обавезали на издржавање и уредили начин одржавања личних односа малолетне деце и туженог.

Нису основани ревизијски наводи којима се побија одлука о самосталном вршењу родитељског права.

Приликом доношења одлуке о томе ко ће самостално вршити родитељско право у обзир се узима најбољи интерес детета (члан 6. Породичног закона). По мишљењу Центра за социјални рад, који су нижестепени судови у потпуности прихватили као стручан и објективан, деца треба да буду поверена мајци, упркос њиховом изјашњењу да желе да живе са оцем. По правилном закључку нижестепених судова, суд није обавезан да одлучи у складу са мишљењем и жељом малолетног детета, све и под условом да је аутентично формирано (а у овом случају је утврђено да ово мишљење није аутентично већ да је инструисано од стране оца) уколико оно није у складу са његовим најбољим интересом. Мишљење деце је оцењено на адекватан начин, али су на основу свих изведених доказа, а пре свега налаза и мишљења вештака као и Центра

за социјални рад, судови закључили да се деца налазе под инструкцијама оца и да је изражена њихова потреба да му удовоље као и да тужени покушава да умањи родитељску подобност мајке, да својим захтевима према деци додатно отежава и да их користи као средство, као и да негативно утиче на децу јер мајку представља у негативном светлу и инструише њихово понашање када оду код ње, што је чинио и када су деца долазила пред раднике Центра за социјални рад. Управо ценећи све ове чињенице, као и узраст малолетне деце, а имајући у виду да је тужила родитељ који је подобан за вршење родитељског права, судови су правилно применили материјално право када су децу поверили на самостално вршење родитељског права мајци. Правилно су процењене и месечне потребе деце и тужени обавезан да доприноси њиховом издржавању на основу чл. 160-164. Породичног закона Републике Србије, а начин одржавања личних односа одређен је у складу са датим налазом Центра за социјални рад.

На основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
Предраг Трифуновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић